

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG.

ILLUSTRERADT

MAGASIN

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I GÖTEBORG.

18:DE ÅRG.

DEN 1 OKTOBER 1916

N:o 1

E. Sjöberg

Den fyrväppling af fästligheter som helt nyss ägde rum i Göteborg, utgjorde liksom en sammanfattning af det bästa, som är utmärkande för den innevarande tiden. I den stora, i dessa dagar mera än någonsin för vårt lands materiella välvara betydelsefulla handels- och industristaden vid Göta älf ägnade man tre dagar efter hvarandra åt så ideella uppgifter, som de hvilka betecknas af *konsten* — Röhsska konstslöjdmuseets invigning; de humanistiska *vetenskaperna* — Göteborgs Högskolas kvartsekeljubileum; och *kroppskulturen* — den högtidliga invigningen af stadens andra stora idrottsplats, Ullervi, uppkallad efter kämpalekarnes nordiska gudagestalt Uller, Tor viggslungarens son. Och så hade man samtidigt med allt detta ordnat "Barnens dag", eller rättare sagdt dagar, därmed antydande, att det, hvarmed all nutid bör genomsyras, är tanken på framtiden, förkroppsligad i *det uppväxande släktet*. Vid idrottsplatsens högtidliga öppnande hade man den särskilda tillfredsställelsen se den svenska idrottsrörelsens "grand old man" närvarande och förrätta invigningsakten.

Underliga måtte de känslor ha varit, hvarmed generalmajor *Viktor Balck* vi veta icke hvilken gång i ordningen här talade idrottens lof inför en förstående ungdomsskara, som åtskilligt överskred tiotusentalet. Det hade icke alltid så varit. Kunde den spänstige 72-åringen väl undgå att vid det tillfället låta tanken flyga tillbaka till den gången, då han med professor Frithiof Holmgren som introduktör hos allmänheten ungefär tre årtionden tidigare hade vågat det djärfva försöket att ge ut en trebandsbok som "handledning i olika grenar af idrott och lekar" för att för första gången hos svenska ynglingar återtända den håg för fria lekar och kroppsöfningar, hvilken sedan århundraden som ett olyft arf från de nordiska förfäderna slumrade i djupet af deras sinne? Erinrade han sig kanske sina då (1887) liksom med trefvande tvekan framförda inledningsord i kapitlet om "idrottstävlingar":

"Under namn af "idrottstävlingar" hafva på de senaste åren åtskilliga tävlingar i allmän kroppslig färdighet och kraft förekommit i Sverige, förnämligast inom armén. Dessa tävlingar, motsvarar de hvad engelsmännen kalla "athleticsport", hafva hufvudsakligast omfattat gång, löpande, språng, brottning samt kamp- och kastöfningar. Det är engelsmännen, med det antika Grekland till förebild, som utvecklade denna idrottsgren till stor nationell betydelse. Såväl de enskilda klubbarna i England, "crosscountry clubs", eller "athletic clubs", m. fl., som armén, universitetet och skolorna ordna årliga idrottstävlingar, hvarvid hufvudsakligast gång, löpande, språng, och kasttävlingar förekomma.

En noggrann statistik öfver "tider" ("records") och kraftprof har sedan decennier tillbaka blifvit för. Hvarje stad i England eger en eller flera stora öppna platser, s. k. "recreation-grounds"; dessutom finnas särskildt anlagda tävlingsplatser, där dessa årliga fester anordnas och där blomman af landets ungdom såväl som mognade män samlas att mäta sina krafter med hvarandra. Icke endast klubbarnes eller de olika korporationernas medlemmar uppträda därvid, utan man kan säga, att hela samhället uppträder, vare sig såsom deltagare eller åskådare. — Dessa idrottstävlingar efter engelskt mönster förekomma numera äfven i Tyskland, Frankrike, Österrike m. fl. af Europas kulturländer; äfven i Sverige hafva försök däri blifvit gjorda med rätt mycken framgång förnämligast inom armén, och det är under förhoppning, att dessa nyttiga och stärkande öfningar skola omfattas

med ett allmännare intresse, som vi här nedan skola redogöra för de olika öfningarna. Innan föreningar i detta syfte kommit till stånd, torde dock ej några allmänna tävlingar med framgång anordnas, och detta är dock vilkoret för denna slags idrott. Det är då som dess fulla värde kommer till erkännande."

Icke har Balck, då han nedskref detta, ens ett ögonblick vågat drömma om, att han tre årtionden senare skulle se allt detta förverkligadt i eget land, se lek- och idrottsplatser och idrottsföreningar växa fram öfver allt i svenska bygder med understöd och uppmuntran af kommunalmyndigheter och riksdag ej mindre än af konungahuset. Icke har han vid den tiden dristat tänka sig, att idrottsrörelsen år 1916 bredvid nykterhetsrörelsen och fackföreningsväsendet skulle komma att häfda platsen som en af vårt lands mäktigaste demokratiska företeelser!

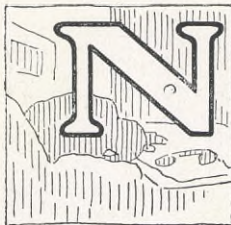
Sådan har utvecklingen emellertid blifvit. På intet område så som på detta ha de sociala åtskillnaderna utplånats vid täflan mellan dugligheterna utan hänsyn till samhällsställning, på intet hög och låg i så lika grad ryckts med i samarbete för fredligt häfande af den gemensamma folkstammens rangställning vid internationella kraftmätningar. Man behöfver bara erinra sig de svenska segrarne vid olympiska och nordiska spel därute i den stora världen och här hemma hos oss, enkannerligen i Stockholm 1912, för att insikten skall bli leivande om den nutida idrottens oerhörda betydelse för det moderna svenska nationalitetslivet. Att icke tala om dess vikt för folkhälsans vidmakthållande och förbättring under industrialismens påfrestningar i motsatt riktning.

Och frågar man sig sedan, hvem den man är som i aldeles särskild grad har förtjänsten af att utvecklingen blifvit denna storartade, hvaröfver vårt folk känner stolthet, så kan ingen stå i tvekan om svaret: säningsmannen på 1870- och 1880-talen har också varit den trogne värdaren under det ömtåliga uppväxtskedet ända fram till de slutliga segrarne. För visso skulle Victor Balck nu i ålderns höst kunna känna sig som en stolt man, om det låge för hans kynne. Långt hällre tör det kunna sägas, att han är en lycklig; i medvetandet icke blott om ett redligt arbete, utan ock om uppnådda resultat i det fosterlands tjänst, som alltid stätt för honom som det högsta jämte det folks välgång, som bebor det. Hedrad har han äfven blifvit mera än de flesta: af sin konung bl. a. genom generalmajorsutnämningen; af sitt folk genom ett obestridd, af intet afurdens mistroende grumladt erkännande; af ungdomen som den föredömlige ledaren; af den internationella kommittén för de Olympiska Spelen genom den högsta utmärkelse, som står den till buds att utdela: det olympiska diplomtet.

En och annan hade kanhända väntat, att Göteborgs nya högskola skulle begagnat sig af tillfället, att nu äfven vira segerkransen af Apollos träd kring hans hjassa: på ett århundrade har ingen svensk man på kroppskulturens område gjort sig mer förtjänt därpå än Victor Balck. Men onekligen ligger det Pehr Henrik Lings universitet närmare att skänka honom det hederstecknet. Det torde också vara mera än en gissning, då det antages, att det karolinska lärosätet vid sin kvartstusenårsfäst 1918 under idrottsifiraren Johan Thyréns auspicer skall med lagerkransen gifva äfven det akademiska erkännandet åt den nutida svenska idrottsrörelsens allt framgent främste man.

RESKAMRATEN.

FÖR HVAR 8 DAG AF **HJALMAR BERGMAN.**

I HAR VUNNIT, säger främlingen till sin reskamrat, en ung svensk köpman. Fördömdt, ni har verkligen vunnit. Det är orättvist.

— Orättvist?

— Ja, just orättvist, säger främlingen och skrattar. Jag lofvade mig själf, att det här skulle bli mitt sista parti,

och fru Fortuna borde ha räckt en varmare hand till afsked åt en gammal kund. Låt mig se, hur räkningen står.

De båda herrarna ha tillbragt åtta timmar i samma kupé. De känna hvarandra icke ens till namnet men den långa väntan vid gränsstationen har drivit dem samman. Ute är det mörkt och blåsigt, den lilla stationens väntsal bjuder icke någon särdeles trefnad. Kortlapparna ha dock gifvit prof på sin kända förmåga att sätta fart i tröga klockor. Åtta, nio, half tio, tio, half elfva. Om en kvart går tåget, natt-tåget, som skall föra dem in i ett ännu så länge neutralt land.

— Attahundrasjuttiotre, räknar främlingen, niohundratjugu, niohundranittioen. Kors bevars — så godt som tusenlappen. Och jag som trodde så fullt och fast, att jag skulle vinna. Hvad skulle ni säga, om jag inte kunde infria min hedersskuld?

Den unge köpmannen säger ingenting, endast rycker på axlarna och rodnar en smula å reskamratens vägnar. I själfva verket skulle en dylik bankruttförklaring vara honom synnerligen angenäm. Främlingens habitus tyder icke på någon öfverdrifvet stor förmögenhet och att så där utan vidare pungslå honom på en tusenlapp.

— Om ni skulle ta mitt ur? Det är visserligen knappt värdt femhundra. Men i alla fall — tag! Jag försäkrar, jag kommer inte att sakna det —.

— Min bästa herre, säger svensken allvarligt och en smula stelt, om ni insisterar, så tar jag det som en förolämpning. Jo absolut. Vi ha spelat för att fördriva tiden, poäng och protokoll var ju en ren formalitet. Seså, nu slår klockan half. Vi måste skynda oss —.

— Nå som ni vill, säger främlingen, lägger handen öfver ansiktet och gäspar. Fast det är tråkigt att lämna hederskulder efter sig på vägarna. Hur är det med ert bagage? Visiteradt? Allt klart? Oca ni själf? Också visiteradt? Inga undanstuckna papper? Bref eller andra farligheter? Aha, unge man, ni rodnar! Jojo, jojo, vi ha alla våra små hemligheter. Inte sant, en van resenär kan äfven i dessa bistra tider —

Han avslutar satsen med en betydelsefull åtbörd. Svensken kastar ofrivilligt en hastig blick på bandaget, som döljer reskamratens hals och en del af hans högra kind. Enligt egen uppgift lider den stackars mannen af struma. Möjligt, ja, troligt att så är, eftersom motsatsen alltför lätt kunde konstateras. Men det hindrar ju icke, att det vidlyftiga bandaget kan dölja annat och mer än en sjukdom. Skulle han vara lurenredjare?

Nå, den saken angår inte svensken. Han stiger upp och manar sin reskamrat till skyndsamhet, det fattas endast en kvart i tågets afgångstid. Men främlingen har plötsligt blifvit helt säfelig och tankspridd, tror inte på någon brådska. Tåget är naturligtvis försenadt Svensken undertrycker ett leende. Mitt sällskap är inte längre så angenämt, tänker han. Björnar är alltid björnar, äfven om de inte bitas. Nå, jag är också lika nöjd —.

Och han går ensam in till vakthafvande officern, räcker honom biljett och pass.

— Det var ledsamt, säger officern och granskar passviseringsbyråns stämpel. Ett sådant fördömdt slari! Se själf — här står den tionde och vi ha i dag den nionde. Ja, det har händt förr. Gubben har den ovanan att ändra datum i stämpeln hvarje kväll i stället för följande morgon. Ert pass visierades efter expeditionstiden och följden blef att ni fick orätt datum. Felet är inte ert — men — tyvärr — jag kan inte släppa fram er med ett anti-dateradt pass. Försök att få det ändradt. Tåget är försenadt tre kvart ungefär. Ni hinner.

Svensken återvänder halvspringande genom väntsalen. I förbifarten ropar han till reskamraten, som fortfarande leker i all sköns ro med korten.

— Ert pass visierades ju på samma gång som mitt? Ja, då har ni också fått orätt datum. Skynda er, det måste ändras.

Främlingen svarar någonting, som han icke hinner uppfatta. Svensken rusar upp för trappan till viseringsbyrån. En yngre tjänsteman tar emot honom med beklagande axelryckningar. Mycket ledsamt — men stämpeln är inläst och herr registratorn har gått hem. Omöjligt att störa honom så sent. Svensken begär en grof kötted, lyckligtvis dock endast i tankarna. Höflighet är i våra dagar en sällsynt dygd och därför desto mera dyrbar. Dyrbar ja — om han skulle försöka? Med tankspridd, oskyldig min fiskar han upp två guldmunt ur västfickan, och låter dem sakta och blygsamt klirra mot hvarandra. Det behagliga ljudet har önskad verkan. Den underordnade tjänstemannen erinrar sig, att det verkligen finns en möjlighet. Han behöfver inte störa herr registratorn, han kan helt enkelt själf hämta nyckeln och vidtaga förändringen. Han sneglar kärleksfullt på de båda guldbitar, som svensken, med diskret tankspriddhet råkar glömma kvar på bordskanten och går att med erkännansvärd raskhet uträtta sltt ärende.

Svensken tar upp sin klocka, räknar oroligt minuterna. Fem, sex, sju, åtta —. Steg i trappan? Kan han redan vara tillbaka? Nej, tyvärr, det är endast reskamraten. Han tycks alltjämt taga saken med ro, går makligt fram till pulpeten, där han upptäcker svenskens guldmunt.

— Aha, säger han, ni är så angelägen att komma med kvällståget? Mutor? Nå, för att man skulle raska på. Onödigt, kära vän, tåget är säkert mer än en timma försenadt. Förrästen —

Han stannar framför svensken. Ansiktets uttryck har plötsligt förändrats, blifvit forskande, strängt, spändt.

Han säger:

— Förrästen, unge man, borde ni inse, att en alltför stor ifver endast skadar er sak.

— Min sak? upprepar svensken oförstående. Hvilken sak?

— Hvilken sak — ja, den frågan får ni kanske tillfälle att besvara längre fram. Jag skall för ögonblicket nöja sig med att ge er några goda råd. Alldeles gratis. Ni är nybörjare i yrket, ni behöfver dem. Alltså, om ni af en eller annan orsak anser det oförmånligt att ådraga er myndigheternas uppmärksamhet, så visa icke en alltför stor ifver. Och framför allt — fjäska icke för de lägre tjänstemännen. Låt bli att sticka till dem slantar. Det ser fullt ut, man anar ovillkorligen ett dåligt samvete. Nej, om ni nu ändtligen ville resa med 10,45 så borde ni snarare ha uppträdt en smula bryskt. Låxat upp de försumliga, satt er på höga hästar. Hvad är det, som tvingar er att följa med 10,45?

Frågan kommer burdus, och afsikten att öfver-

BOSTADSKONGRESSEN I STOCKHOLM.

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

KONGRESSFÖRHANDLINGAR I ANDRA KAMMARENS PLENISAL.

En. Ad. Bengt Sjöfverparro-

Närmast vid X synes Kronprinsen; civilministern (1); finansministern (2) öfverståthållaren (3) och ordf. i C. S. A. professor Knut Kjellberg (4); generaldirektör Elmquist talar.

raska är omisskänlig. Svensken prisar sin lycka — det är under stundom bra skönt att ha rent mjöl i påsen. Han svarar genast och fullkomligt lugnt.

— Jag har stämt möte med en affärsvän, som väntar mig vid X-station. Under nuvarande förhållanden kan jag icke ens nå honom med telegraf. Ni förstår således —

— Förstår fullkomligt — att ni kan er läxa. Men min bästa herre ert skäl är på intet sätt riksviktigt. Och under nuvarande förhållande —, som

ni behagade säga, gälla endast de riksviktiga. Er affär går om intet, er stackars vän traskar omkring i regnet, får snuiva, lunginflammation, dör. Betyder ingenting. Tag saken kallt, om ni inte vill väcka berättigade misstankar. Och dessutom — det går ett tåg i morgon vid samma tid, samma väg, med samma hastighet, stannar vid samma stationer. Och passerar — samma järnvägsbro.

Ett ögonblick förlorar svensken kontenansen. Mjölet i påsen är visserligen alltjämt lika rent, men han förstår nu att den allmänna, vaga miss-

STATSTJÄNARNES DEPUTATION HOS STATSMINISTERN angående dyrtidstillägg för lägre inkomsttagare. H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Den första svenska bostadskongressen, anordnad af Centralförbundet för socialt arbete. öppnades den 21 sept. i Andra kammarens plenisal i riksdagshuset under närvaro af kronprinsen, statsråden v. Sydow och Wennersten, öfverståthållaren, generaldirektörerna Granholm, Fryxell och Elmquist m. fl. 300 ombud bevistade kongressen och bland dessa ett 30-tal representanter från Norge Danmark och Finland. Till ordförande valdes justitierådet Borgström. Kongressen hvilken öppnades med ett anförande af civilministern öfver bostadsfrågans betydelse ur social synpunkt, och fortgick under ytterligare tvänne dagar, hade ett synnerligen omfångsrikt och väl valdt arbetsprogram, upptagande ett flertal spörsmål, fallande inom det nu så aktuella bostadsproblemets ram. I samband med kongressen var i stora galleriet i riksdagshuset anordnad en för mötesdeltagarna afsedd utställning af stadsplaner och byggnadsritningar.

Statstjänarnas samarbetskommitté har till K. M:t ingifvit en ansökan om att en k. proposition måtte aflätas till nästinstundande riksdag angående beredande af dyrtidstillägg åt lägre inkomsttagare bland statstjänarne. En deputation har i anslutning härtill i dagarne uppväktat statsministern.

NYTT MUSEUM I JÖNKÖPING.

MUSEIBYGGNADEN, det vackra gamla rådhuset, uppfördt efter ritningar af Erik Dahlberg och af staden öfverlåtit till sitt nuvarande ändamål.

tron till utlännigen koncentrerats till en bestämd misstanke. Och det känns obehagligt. Han stammar:

— Bro —? Jag vet inte, jag känner inte —

Främlingen ler hänfullt.

— Naturligtvis — ni har ingen aning om den där fatala bron. Låt mig då säga er, att den verkliga är riksviktig — under nuvarande förhållande. Och den är, vill jag hoppas, väl bevakad. Om ni t. ex. tror att ni genom att öppna nödbromsen kan stanna tåget midt på bron, helt trankilt stiga ur och anbringa er lilla helvetesmaskin, så misstar ni er.

Ni kommer aldrig i tillfälle att röra vid nödbromsen. Före bron stiger en präktig soldat in i er kupé-halfva och erbjuder utan vidare ceremonier sitt angenäma sällskap. Och det duger inte att invitera honom till ett litet parti kort. Hur tänker ni då bära er åt? Seså, inga konstner nu. Tag fram revolvern.

Ater ett öfverrumpningsförsök. Men denna gång gör det rena mjölet vederbörlig verkan. Svensken bibehåller sitt lugn. Det är hans tur att småle en smula sarkastiskt. Var så god! Han har visserligen redan genomgått en visitation, men kan det vara ett nöje så för all del —

Främlingen begagnar sig emellertid icke af den artiga tillåtelsen. Han sätter sig i herrregistratorns stol, han ser på klockan, han leker med pappersknifven. Det är tydligt att han noga öfverväger —

Så säger han:

— Jag tror nästan, att jag tagit fel. Ni är inte någon nybörjare. En nybörjare skulle användt revolver eller chloroform. Båda delarna lika förkastliga. Jag vet inte, om ni har läst i tidningarna, att det här kriget liksom

KYRKSALÉN.

Norra Smålands fornminnesföreningens museum i Jönköping invigdes den 23 sept. med en enkel högtidlighet därvid bl. a. föredrag hölls af professor Montelius. Senare avtäcktes i museet ett i olja måladt porträtt af ingenjör Algot Friberg, fornminnesföreningens stiftare, dess hängifne ledare och ordnaren af museets samlingar. Jönköpings stad har till museelokal på föreningen öfverlåtit det gamla rådhuset, en vacker 1600 talsbyggnad, uppförd enligt ritningar af Erik Dahlberg. Genom tillbyggande af de ursprungliga flyglarna är afsevärt bereda nödigt ökad utrymme för samlingarna.

Amatörfoto K Björklings, Jönköping.

HANDVERKS- OCH ALLMOGEAFDELNINGEN.

1. St. Engst Sjöbergare.

förrästen äfven det rysk-japanska medfört en viss renässans för ett urgammalt hederligt vapen — knifven. Nå, det finns många slags knivar. I ett fall som detta skulle jag vilja förorda

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF. Källa: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sölm-Ödp.
BARNENS DAG I STOCKHOLM. De stora festligheterna gå af stapeln på H. 8. D:s pressläggingsdag, hvadan vi i detta nummer endast kunna återgifva ofvanstående lilla apropos. Men vi återkomma sannolikt.

Barnens dag i Stockholm gick af stapeln i lördags och söndags efter sedvanligt program med Stadionfester, karnevalsliif på gatorna och en stor tombola. Den sistnämnda, som började rulla redan på fredagen gjorde en utomordentlig succés och var så godt som slutsåld redan denna dag.

Den svenska islands-sillen, hvilken kvarhållits i England, har mot vissa medgifvan-

ÄNDTLIGEN ISLANDSSILL. En del af de af England frigifna sillpartierna ankommer till Stockholm

H. 8 D:s Stockh.-fotograf.

den från svensk sida nu frigifvits af engelska regeringen samt öfverförts till Sverige, där den inköpts af statens I fmsmedelskommission för försäljning inom landet.

EN STOR FLYGMASKINSPROPELLER ILANDFLUTEN VID SMÖGEN — sannolikt från någon krigsmaskin.

Amatörfoto E. P. Samuelsson, Smögen.

en två decimeter lång mycket smal och något böjlig klinga. Innet skaft naturligtvis utan nedre delen af klingan virad med bäck tråd. En dylik tingest har tvenne förtjänster. Den är relativt lätt att dölja t. ex. i byxlinningen. Eller i västfodret. — Och lämpligt placerad är det synnerligen lätt att på ett diskret sätt hala fram den i det kritiska ögonblicket. När herr soldatens närvaro börjar bli öfverflödig. Och träfsäkerheten — tja anlag och öfning. Nu vill jag inte påstå att ni har en sådan praktisk tingest dold mellan er högra västficka och fodret. Däremot behagade ni ögonblickligen lämna mig brevet, som ni gömmer just på det stället. Seså! Er gest nyss, när jag talade om västfodret öfvertygade mig om platsen. Och att det fanns ett bref, visste jag ju förut. Nej inga dumheter. Javisst javisst, det är ett privatbref. Chefens order, mors sista förmaningar, karestans trohetslöfte. Jo, det känner vi till. Var så god. Tiden är knapp. Inga dumheter.

Och den kryper fram, den

Forts. å sid. 11.

MALMÖ HANDTVERKSFÖRENING.

Malmö handverksförening har högtidlighållit sin nittioåriga tillvaro med inrättandet af en mild stiftelse, hvilken. anslutande sig till föreningens förutvarande "Enke och Gubbbhus", skall tjäna som en fristad på ålderns dagar för fattiga handverkare från staden och deras anhöriga. Stiftelsen, hvilken invigdes den 20 september i närvaro af ett stort antal inbjudna, är belägen vid St Johannesgatan i Södra förstaden. Byggnaden, som uppförts efter ritningar af arkitektfirman Ewe & Melin inrymmer tolf tvärums och lika många enrumslägenheter, bekvämt och hemtrefligt inredda.

"*Urbani grar*", stenskeppet på Käsehufvuds hässa i närheten af Ystad, känt äfven under namnet "Heds stenar", har i dagarne genom de kullfallna stenarnes resning återställt i sitt ursprungliga skick. Det märkliga forminnet håller en längd af 67 meter, under det att största bredden utgör 19 m. och hela omkretsen 145 m. Skeppssättningen innehåller sammanlagt 57 stenar. Restaureringsarbetet har, efter medgifvande af riksantikvarien Sahlin på föransaltande af Ystads forminnesförening och disponent Sture Kemner utförts under ledning af docent O. Rydbeck.

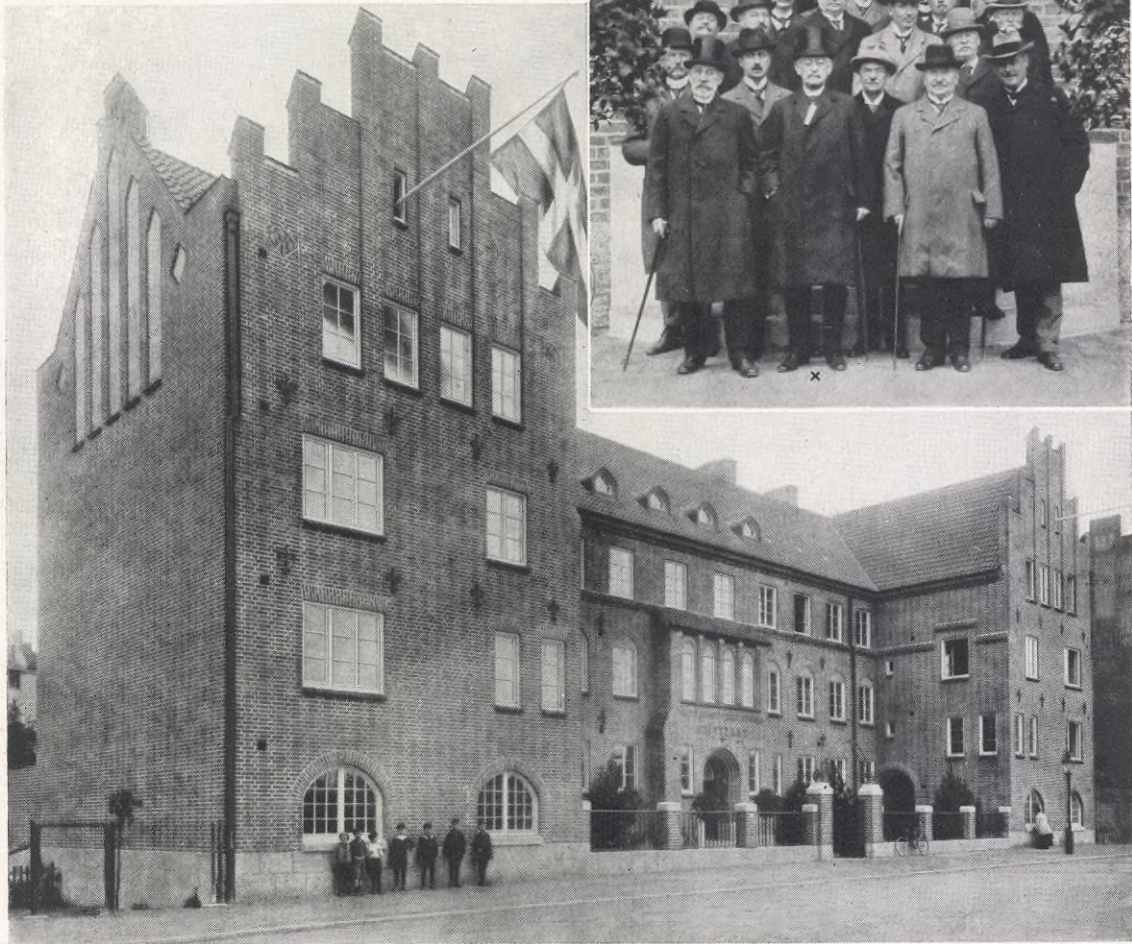

Foto. Marcus. Ystad.

Fo o Ohm, Malmö

Öfverst:

HANDTVERKSFÖRENINGENS STYRELSE OCH STADSFULLMÄKTIGES ORDF. DR LINDAHL (X) EFTER INVIGNINGEN.

Därvid:

MALMÖ HANDTVERKSFÖRENING INVIGER SIN NYA STIFTELSE DEN 20 SEPT.

Vidstående:

STENSKEPPET PÅ KÅSEHUFVUD ÅTERUPPREST.

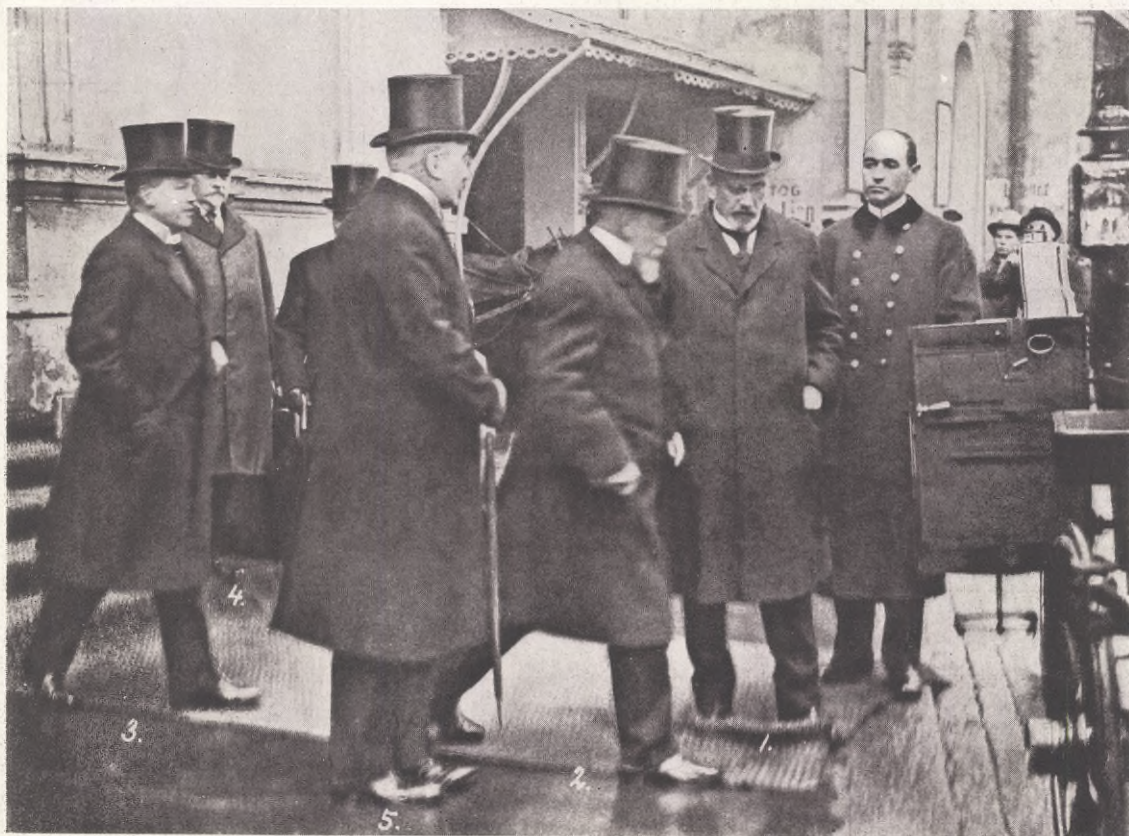
DEN NORDISKA MINISTERKONFERENSEN I KRISTIANIA.

Wier fotograf.

Kliché: Kem. A.-B. Benjt Sjöversparre, Stålm—Gbg.

FRÅN MÖTET PÅ K. SLOTTET: 1. Statsminister Knudsen (N.); 2. Statsminister Hammar skjöld (S.); 3. Utrikesminister Ihlen (N.); 4. Utrikesminister Wallenberg (S.); 5. Utrikesminister Scavenius (D.); 6. Konsejlpresidenten Zahle (D.). 7-11 Legationssekr. kammarh. v. Dardel (S.), exped.-chef Wollebæck; kanslirådet Westman (S.); kammarj. Kruse, byråchef v. Tangen.

Wier fotograf.

Kliché: Kem. A.-B. Benjt Sjöversparre, Stålm—Gbg.

DE SVENSKA EXCELLENSERNAS ANKOMST TILL KRISTIANIA. 1. o. 2. exc. Hammar skjöld och Wallenberg; 3. svenske ministern i Kristiania, frih. Ramel; 4. norske utrikesministern Ihlen; 5. kammarherre Knagenhjelm. Text å sid. 15.

KRIGSBILDER FÖR DAGEN.

FURST ALBERT AF MONACO (X) VID FRANSKA ARMÉN mellan Soissons och Reims.

VÄRLDSKRIGET.

Äfven den rumäniska krigsteatern, där händelserna i början utspelades i hastigt tempo och där Mackensens kraftstöt in i Dobrudscha tycktes varsla om ett kort fälttåg, har nu af allt att döma inträdd i samma skede af långsam utveckling som de andra krigsskådeplatserna. Förhoppningarna om en

snar fred ha åter tystnat. Under veckan till den 23 sept. voro emellertid flera ganska betydelsefulla resultat att anteckna, dels fr. Västfronten, dels från Balkan.

Den 15-16 företogs i *Sommeafsnittet* ett utomordentligt kraftigt kombineradt franskt-engelskt anfäll, inför hvilket tyskarnes linjer påiterapunkter måste vika. För engelsmännens

del resulterade dessa strider i en framryckning på bred front, hvarvid byarne *Flers*, *Martinpuich* och *Courcellette* eröfrades och inemot 2,500 fångar togos. Fransmännen, som äfven under dagarna närmast före dessa operationer vunnit terräng både norr och söder om Somme, eröfrade byarne *Berny* och *Deniecourt* samt togo ett par tusen fångar. Engelsmännen kunde den 18 anteckna ytterligare en framgång i trakten af *Ginchy*, där de togo ett starkt tyskt verk, kallat "*Fyrkanten*"; de därpå följande dagarnes ogynnsamma väderlek bragte ett stillastående i operationerna. Frågan är nu närmast, om fästningarna *Combles* och *Péronne* skola tillfalla de allierade. Tyskarne insatte den 19-20 mycket starka motanfäll, som tyda på att de i så fall komma att sälja dessa platser dyrt. — Den 22 rapporterade engelsmännen nya framsteg norr om *Flers* och *Martinpuich*.

Forts. å sid. 15.

GENERAL von FREYTAG LORINGHOVEN den nye chefen för ställföreträdande tyska generalstabten.

DEN FÖRSTA SÄNDNINGEN AF RUMÄNISKA KRIGSFÅNGAR ANLÄNDRE TILL SOFIA D. 11 SEPT.

H. 8 D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.
GAINSBOROUGH: PORTRÄTT T. h. CONSTABLE: KVARNEN. Två märkliga nyförvärf till Nationalmuseum.

Nederst t. v.: ANNA OSCARS MINNE: Aftäckning af en grafvård öfver den populära sångerskan. T. h.: EN NY BEETHOVEN-STATY, AF PETER BREUER, UTSTÄLD I BERLIN.

Nationalmuseum har i dagarne gjort tvänne nyförvärf, hvilka genom sitt betydande värde väckt den lifligaste tillfredsställelse inom konstintresserade kretsar. Af föreningen Nationalmusei vänner har museet sålunda som gåfva fått mottaga ett landskap i olja af den berömda engelske landskapsmålaren John Constable. Inköpet af taflan har möjliggjorts

genom bidrag af konsul Isaak Westergren i Gäfle. Samtidigt har Nationalmuseum genom samma förening af ett konstnärspår, som önskar vara okänt, fått mottaga ett dampor-trätt, måladt af den engelske mästaren Thomas Gainsborough. Nyförvärfven måste hälsas med så mycket större glädje som de ifrågavarande konstnärerna icke tidigare varit företrädde inom museets samlingar.

I förra veckan aftäcktes på Nya kyrkogården i Stockholm en minnesvård af den för ett år sedan så plösligt bortryckta framstående operasångerskan *Anna Oscar*. Vården är en enkel sten af röd granit och bär i en medaljong utom fru Oscars namn, födelse- och dödsdata, inskriptionen: "Kungl. Teaterns personal reste vården". Aftäckningen skedde med en enkel men stämmingsfull högtidlighet, som öfvervars af den bortgångnas närmaste samt en stor del af Kungl. teaterns personal med chefen, greve Stedingk, i spetsen och så en talrik skara beundrare af sångerskan och hennes konst. Sedan operakören under ledning af direktör J. Cederlund utfört Svedboms "Hyllning", trädde operasångaren Malm fram och höll ett anslående minnestal öfver kamraten, hvarpå kören sjöng Lindblads "Öfver skogen, öfver sjön".

The Windmill
J. CONSTABLE, P.A. 1776-1837

H. 8 D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Svenske generalkonsuln i Paris *Gustaf Nordling* har enligt ingången delande af lifdjt därstädes, 63 år gammal. Om det timade dödsfallet för vårt konsulatväsende betyder bortgången af en af dess främste och mest ansedda, representanter innebär det för den svenska kolonien i Paris en förlust hvilken knappast kan ersättas. Under det trettioårliga, den bortgångne var knuten vid svenska generalkonsulatet i Paris, ägnade han vid sidan af sin konsulatjänst och sin stora privata afärsverksamhet oegennyttigt och i vid omfattning sitt intresse och sina krafter åt de olika svenska sam-

Forts. fr. sid. 6.

dyrbara episteln, skriven på tunt papper med fruntimmersstil. Ty det är verkligen kärinstans trohetslöfte eller åtminstone någonting ditåt. Svensken vänder sig bort, han tål inte se profanationen. Efter en stund säger han bittert:

— Nå? Det är naturligtvis chiffer? Politiska hemligheter? Främlingen suckar.

— Nej, säger han. — Jag förstår visserligen ert språk endast ofullständigt. Men jag förstår, att detta icke är chiffer. Åtminstone inte af politisk innebörd. Vissa uttryck kunde vara tydligare — men intet krig och ingen censur i världen kan undertrycka kärlekens chifferspråk.

Han suckar på nytt. Han tar ett papper från pulpeten, skrifer några rader och innesluter det jämte svenskens billet-doux i ett med byråns stämpel försedt kuvert, som han lämnar sin reskamrat.

— Se där, säger han, nu kan ni bära det helt lugnt i fickan. För all del, inga tacksägelse — har jag gjort er en liten tjänst så kan den ju afräknas på min skuld. —

Han tystnar, lyssnar, reser sig hastigt.

— Ändtligen. Det är tåget. Jag beklagar, men ni är absolut tvungen att invänta herr registratören. Nej gör inte något försök — det skulle bara väcka — berättigade misstankar. För min del skall jag inte besvära er längre. Jag har viktigare saker att bestyra, riksviktigare. Apropos, ni hade inte behöft vara så angelägen om att få datum ändradt. Tåget blef, som jag förmodade, vida mer än en timma försenadt. Klockan har slagit tolf och vi skriva i dag den tionde. Där ser ni — lugn framför allt. Intet fjäsk. Och nu farväl, herr reskamrat.

Svensken träffar af och an i det trånga rummet, klockan i hand. Minuterna gå, och lokomotivet frustar på ett oroväckande sätt. Plötsligt hörs den skarpa metallklangen från kopplingskedjor och buffertar som stöta samman. Tåget lämnar stationen. Svensken kastar sig i en stol. Nåja, det är ju en värdslig sak och han får vara glad som så lyckligt sluppit ut ur korsförhöret.

Som han tänker den tröstande tanken slås dörren upp och stationsbefälhavaren åtföljd af tvenne soldater inträder. Han går fram till svensken och säger:

— Så min gunstige herre, ni lär ha undanstuckit ett bref. För honom till arresten och visitera honom tum för tum —

Natten i arresten blef skäligen lång, likaså följande dags morgontimmar. Svensken tror sig

After fotograf! *Klick!* *Herr Nordling*
GUSTAF NORDLING, SVERIGES GENERALKONSUL I PARIS, född 1853, har i dagarna aflidit därstädes.

manslutningarne i den franska hufvudstaden och bekläde därinom ett stort antal förtroendeposter. Det oförligenliga sätt på hvilket generalkonsul Nordling i alla dessa befattningar var verksam till förmån för den svenska kolonien i Paris äfvensom den gästfrihet han i så rikt mått utöfvade förvärvade åt honom utom den ledande ställning han intog bland dem kolonimedlemmarnes djupa och tacksamma sympati och den mest vidsträcktta popularitet.

I fråga om data ur den bortgångnes lif hänvisa vi till utförlig biografi i ärg. XIV:47.

bortglömd, dundrar på dörren och väsnas. Äntligen blir han förd inför stationsbefälhavaren, som idag tyckes något blidare. Svensken lämnar med skrupulös noggranhet sina personalia och befälhavaren jämför med uppgifterna i ett telegram, antagligen afsändt af legationen i X. Men nu kastar han ett kuvert på bordet och säger med dundrande röst.

— Och det här? Hur vill ni förklara det här?

Svensken känner igen kuvertet och ännu bättre känner han igen sin kärastas bref, fast en gudlös hand klottrat på baksidan en olidligt klumpig öfversättning af kärlekens chiffer. Han kan således genast ägna sin upp-

märksamhet åt främlingens rader.

De lyda:

— Herr Reskamrat.

Hvarför envisas med att vilja begagna 10,45-tåget? Det är mitt tåg och jag väljer helst mitt sällskap. För den skull ser jag mig nödd att göra en angifvelse för brefsmuggling till vederbörande myndighet. Obehagligt för oss båda, men hvad betyder under nuvarande förhållande våra små obehag? Ingenting.

Eder förbundne Reskamrat.

P. S. Jag är er uppriktigt tacksam, därtför att ni vägrade taga min klocka som pant. Den är nämligen ett kärt minne, som jag ogerna lämnar till andra. Finner ni mig otacksam? I dag kanske, men inte i morgon. 10,45 är ett dåligt tåg, gud vet om det någonsin kommer fram till X-stad. Jag tror det inte. I så fall har jag gjort er en tjänst, som jag i rundt tal uppskattar till en tusenlapp. Och vi skulle således vara kvitt.

Svensken förklarar så godt han kan. Berättelsen om spelet och tusenlappen väcker den gamle officerns odelade missnöje. Hvilket lättsinne. Och hvilken ärelös kanalje, reskamraten, som inte ens betalade sina hedersskulder. Att slå sig i slanger med en dylik är oförlätligt...

Men något brott är det likväl icke och efter ytterligare ett skarpt korsförhör, har svensken återvunnit sin frihet. Han frågar om det också står honom fritt att åresa med dagens 10,45 tåg. Befälhavaren betraktar honom med bister förvåning.

— Nå, det är sant, ni kan inte veta — Er hyggliga reskamrat har verkligen spelat oss alla ett fullt spratt. Han stannade tåget på — på en viss bro och lyckades åstadkomma en del skador. Inte så stora, trafiken är tillsvidare inställd. En soldat satte lifvet till, stacks ned af den uslingen...

Forts. å sid. 15.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

H. A. ANKARCRONA.
F. d. Ståthållare. F. d. Öfverste.
Stockholm. — 85 år 14 Sept.*

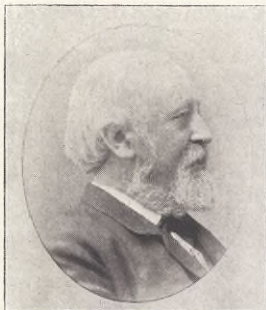
G. E. ZETHELIUS.
F. d. Major. — Örebro.
70 år 16 Sept.*

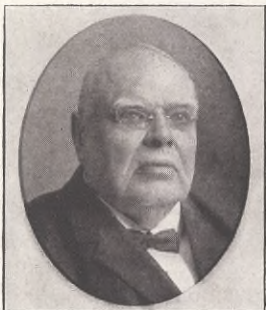
T. HELLEBERG.
Öfverstelöjtnant — Karlstad.
60 år 11 Sept.*

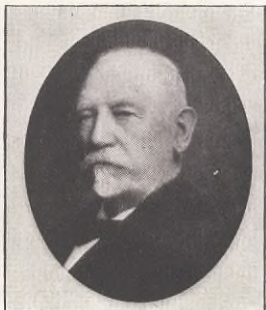
C. L. SCHOLLIN.
Sjömanshusomb.-man. — Sthlm.
59 år 14 Sept.

E. W., C. PLANTING-GYLL-
LENBÄGA. F. d. Häradshöfd.
Stockholm. — 85 år 11 Sept.*

J. WAHLUND.
Borgmästare. — Östhammar.
80 år 10 Sept.*

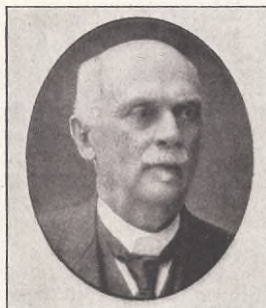
P. A. CARLBORG.
Bruksegare. — Stockholm.
75 år 22 Sept.

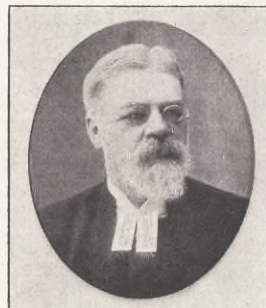
N. A. LILJEKRANTZ
Byggmästare. — Kristianstad.
70 år 22 Sept.

E. S. RODHE.
Fröken. F. d. Skolföreståndar:a.
Göteborg. — 80 år 18 Sept.*

A. A. O. STENKULA.
F. d. Folkskolinspektör. - Malmö.
75 år 17 Sept.*

A. G. BRANDER.
Kyrkoherde. Kontr.-prost. — St.
Mellösa. — 70 år 24 Sept.*

D. LUND.
Nytjänad direktör för kolonien
Hall.*

J. M. KINDAHL.
Bokhandlare. — Göteborg.
80 år 2 Okt.

O. M. HÖGLUND.
Grosshandlande. Fil. d:r.
Stockholm. — 70 år 23 Sept.*

A. SOHLMAN.
Direktör. — Stockholm.
50 år 20 Sept.*

H. F. HOLM
Direktör. Konsul — Göteborg.
40 år 9 Sept.*

* Data å sidan 14.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

K. SJÄLANDER.
Fröken. Skolföreståndarinna.
Gäffe. — 75 år 12 Sept.

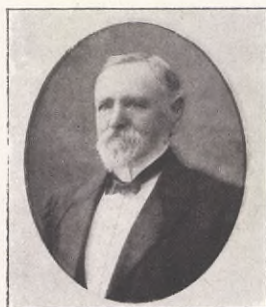
E. HEMMENDORFF.
Lektor. Fil. d:r. — Stockholm.
50 år 6 Sept.*

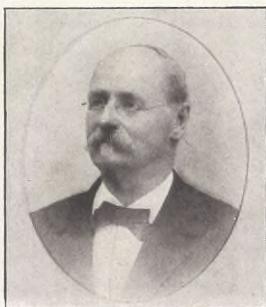
P. V. A. RYDBERG.
Lektor. Teol. d:r. — Kalmar.
50 år 16 Sept.*

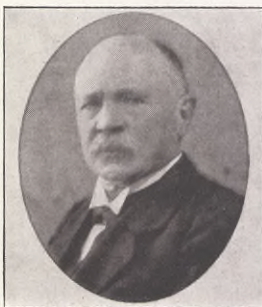
W. BÄCKSTRÖM.
Folkskollärare. — Bjurholm.
50 år 24 Sept.*

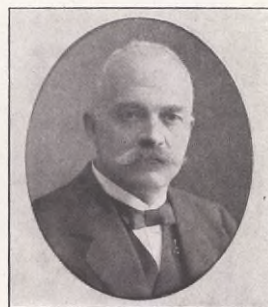
P. L. ÖHRWALL.
F. d. Prov.-läkare. — Asker-
sund. — 75 år 15 Sept.*

C. O. LINDBERG.
F. d. Postmästare. — Sthlm.
75 år 30 Sept.

C. E. JOHANSON.
Apotekare — Södertälje.
65 år 18 Sept.

S. E. LINDSTEDT.
Apotekare. — Upsala.
60 år 2 Okt.

J. A. LUNDAHL.
Grosshandlande. — Varberg.
70 år 13 Sept.*

A. LUNDQVIST.
Handlande. Stadsfullm. m.. m.
Uddevalla. — 65 år 20 Sept.

J. JOHNSON.
Direktör. — Enköping.
60 år 12 Sept.*

J. G. E. MANKELL.
Handlande. — Göteborg.
50 år 27 Sept.*

F. BROBERG †.
F. d. Postdirektör. — Sthlm.
F. 35. † 15 Sept.*

G. H. N. THESTRUP †
F. d. Öfverstelöjtnant. — Sträng-
näs. — F. 38. † 13 Sept.*

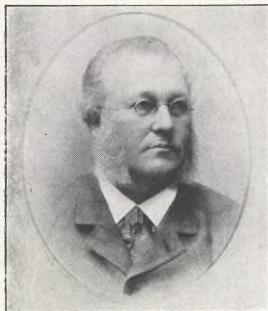
T. J. G. GÖRANSSON †.
Apotekare. — Falun.
F. 37. † 9 Sept.*

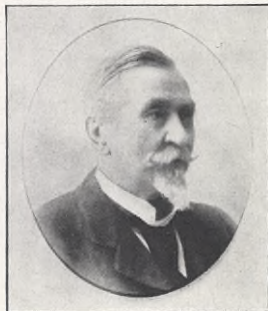
G. F. W. BARKMAN †.
F. d. Sjökapten. — Göteborg.
F. 47. † 9 Sept.*

* Data å nästa sida.

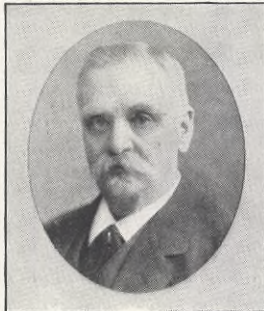
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

A. H. O. WALLIN †.
F. d. Lasarettläkare. — Vads-
stena. — F. 35. † 3 Sept.*

A. F. W. BRANDELIUS †,
F. d. Öfverstelöjtnant. — Sthlm.
F. 40. † 12 Sept.*

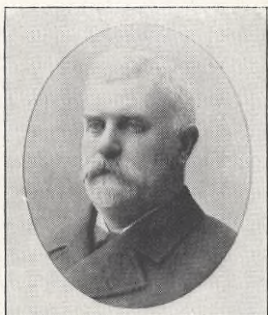
C. R. BJÖRKMAN †.
Redaktör. — Stockholm.
F. 50. † 6 Sept.*

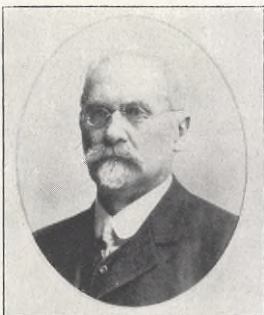
P. G. A. JURLANDER †.
Häradsskrifvare. — Landskrona.
F. 58. † 10 Sept.

R. T. ÅSTRÖM †.
Grosshandlande — Karlshamn.
F. 41. † 11 Sept.*

J. FJÅSTAD †.
F. d. Direktör, Lidköping.
F. 50. † 5 Sept.*

S. T. BERGLUND †.
Brukspatron. Ohs bruk.
F. 51. † 4 Sept.*

T. SCHUBERT †.
ingenjör. — Stockholm.
F. 84. † 3 Sept.*

* Data här nedan.

HENRIC ANKARCORONA. U. löjtn. v. Svea lifv. 50; delst. 58—61 ss. off. i fransk o. spansk tjänst i afrik. fälttåget. Öfv. löjtn. v. S. Skån. infan. reg. 81, öfverste och chef der 83, öfverste o. sek. chef f. Svea lifv. 88—92. Öfveradj. h. Konungen 91; ståthållare på Gripsholms slott 91—11. Batalj- o. landskapsbl. a. representerad å Nationalmuseum Agréi konststakad.

GUSTAF ZETHELIUS. U.-löjtn. v. Lifreg gren kår 70, maj. v. Lifreg. t. f. 1900, afsk. 03. Led. o. skattmäst. ilänets Hushålln.-sällsk. På sin tid eg. af egend. Katrinelund nära Sala o. då led. af stadsfullm.

THEODOR HELLEBERG. Afg.-ex. fr. tekn. högsk. 80, löjtn. i V. o. V. byggnadskår 81, major o. distr.-chef i västra distr. 01, öfverstelöjtn. 15. Styr.-led. i Seffle kanalbol. Sveriges omb. å internat. vägkongress-assoc. i Paris.

CASIMIR PLANTING—GYLLENBÅGA. Stud.-ex. 51, hofr.-ex. 55, v. häradshöfd. 60, häradshöfd. i Oppunda o. Villåttinge doms. 78. Afsk.

JOHAN WAHLUND. Stud.-ex. 54, nofr.-ex. 58, v. hfd. 63, borgmäst. i Öregrund o. Östhammar sedan 76. På sin tid landstingsman Led. af Samf. i utg. af handskr. Rök. scand. hist.

EVA RODHE. Förestånd. f. elem.-lärov. f. fil. i Uddevalla 62—78, f. prakt. arbetsskolan i Göteborg 81—04. Led. af allm. folkskolestyr. där 90—10, af barnavårdsnmd. 08—10, inspektris f. skolköken 92—10; led. af centr.-styr. f. arbetsstugor, styr.-led. i barnbespissn. o. skollofskol. 86—06, lärarinnehemmet sedan 1900. Har egnat ett betydande intresse åt skolköksväsendet Göteborg. Biografi o. helsid.-portr. årg. XV: 14.

ANDERS STENKULA. Stud.-ex. 57, fil. dr. 68, adj. i Malmö 64, folkskoleinsp. där 74—09. Förestånd. f. Malmö småskolesemin. 80—11, Mång-årig led. af stadsfullm. i Malmö, fattigv.-styr.; styr.-led. i skyddshemmet, sinnesslöanst., stadsbibl., folkbad. Pedagog. förf.

GUSTAF BRANDER. Stud.-ex. 69, prestv. 75, kyrkoh. Mellösa 96, prost 98. Ord. i Dillnäs komm.-st. o. nmd. 80—87 i St. Mellösa komm.-st. sedan 14.

DAVID LUND. F. 85, afl. folkskollär. ex.; fil. lic. Sedan 09 förste lä- rare o. direktörförassistent v. kolonien Halli i dagarna utn. t. direktör der.

OTTO HÖGLUND. Stud.-ex. 64, fil. dr. 72. Deleg. i exportfirman N. M. Höglunds Söner & Co i Stockholm sedan 79. Riksgäldsfullm. 89—15, drafat v. ord. fr. 04 o. deput. fr. 08. Led. af Riksd. A K 87 samt 94—09; led. af bolagskomm. 87—90, af komm. ang. lag om köp o. byte af lös egend. 02—03. Mångårig stadsfullm., ord. i hand. o. sjöf. nmd. o. i hamnstyr.; led. af dir. öfver Stockholms undervisn.-verk. Jernvägsråd. V. ord. i styr. f. Hand. högsk. för. Biografi o. helsid.-portr. årg. XIII: 2.

ARVID SOHLMAN. Stud.-ex. 68. Ekonom.-förestånd. i Aftonbladets a.-b. sedan 92, styr.-led. o. ekonom.-direktör der sedan 07, styr. ord. i Sv. tidn.-utg.-fören. 07—11, styr. led. i Sv. public. pens.-fören. sedan 05, skattmäst. 05—10, v. ord. i styr. sedan sistn. år.

HOLGER HOLM. Stud.-ex. 96. Efter utl. hand.-stud. anst. i faderns stora industrifirma konfektions a.-b. J. A. Wettergren & Co i Göteborg 99; sedan 14 bol. verkst. direktör o. ord. i styr. f. d. och dess dotter- bolag a.-b. Sv. pelsvarufabr. Styr.-led. i Sv. industriförb., Göteborg. arbetarinstitut; v. ord. i Styr. f. Sv. kappläbr. fören. Dansk v. konsul 13, konsul 15. Initiativtagare t. de bland större ensk. o. offentl. etablisse- ment nu bekanta o. populära "intressekontoren".

ERNST HEMMENDORFF. Stud.-ex. 85, fil. dr. 97, adj. v. nya elem- skolan i Stockholm 06, lektor der sedan 07. Utg. botan. afhandl.

ALEXANDER RYDBERG. Stud.-ex. 85, prestv. 91, adj. i Vexjö 97, i Linköping 07. Teol. dr. 10. Sedan 14 lektor i Kalmar.

WERNER BÄCKSTRÖM. Folkskollär. klock. o. org. i Bjurholm sedan 91. Ord. i komm.-st. Landstingsman sedan 10; led. af Riksd. A. K. sedan 12; led. af utsk. f. soc. ärenden, dess ord. sedan 13. Led. af Lib; saml.-part. förtroenderåd.

PER ÖHRWALL. Stud.-ex. 61, med. lic. 74, stadsläk. i Askersund 75, prov.-läk. der 85—10.

JACOB LUNDAHL. Deleg. i firman a.-b. G. O. E. Nordblom & Co. i Varberg. Mångårig led. af stadsfullm. o. kyrkoråd, hufvudman i sparb. Var på sin tid i hög grad verksam i tillkomsten af jernvägskommuni- kationer till sin stad.

JOHN JOHNSON. Inneh. stadshotellet i Enköping 86—07. Mångårig verkst. dir. i Enköpings maskinfabrik. Verkst. dir. o. styr. ord. i En- köp. ångbrygg. Led. af Mälarpöv. ensk. banks centralstyr. Mångårig stadsfullm., led. af drätselkomm. o. hamnstyr.

GUSTAF MANKELL. Inneh. af hand.-firma i Göteborg. Ord. i styr. f. sammanslutningar inom manufaktur-branchen. Led. i lista Majbloms centralkomm. o. i Barnens Dags komm. Har egnat verksamt in- tresse o. en framstående förmåga åt anordn. af välgörenhetsfester v. olika tillfällen inom Göteborg o. omnejd.

FRANS BROBERG †. Efter afl. stud.- o. kameralex. kammarskr. i generalpoststyr. 61, förestånd. i dess statist. kontor 68; s. å. sekr. o. 73 byråchef; postdirektör i Göteborg 77—09.

GUSTAF THESTRUP †. U.-löjtn. v. Skån. infan.-reg. 56, transp. t. Venas art.-reg. 57, öfv.-löjtn. der 94, chef f. regts detachement i Lands- krona 95, afsk. 98. Stadsfullm. der 73—01, deraf en följd af år ss. ord. v. ord. i drätselkomm., ord. i styr. f. sparb., utskänkn.-bol. Ord. i la- sarettssdir. Sedan 07 bosatt i Strängnäs.

THURE GÖRANSSON †. Apot.-ex. 60, inneh. af apot. i Falun sedan 74. Mångårig led. af stadsfullm., der samt af kyrko- o. skolråd. Led. af styr. i Dala förminnesfören., Centralbyggn. bolaget o. Grycksbo pap- persbruk. Led. af styr. f. stadens o. län. sparb. Intresserad i stadens kommun.-väsen, led. af dir. i Rättviksbanan.

GUSTAF BARKMAN †. Sjökapit.-ex. 72; lär. v. navig. skol. i Stock- holm 73—83, förestånd. f. navig. skol. i Hernösand 83, f. navig.-skolan Göteborg 02—11.

AXEL WALLIN †. Stud.-ex. 54, med. lic. 69, las. läk. i Kungälv 70—72 i Vadstena 72—04, stadsläk. där 79—11. Led. af dir. i Vadstena hosp. sedan 96. Känd sångare o. en af stift. af O. D.

WILHELM BRANDELIUS †. U.-löjtn. v. Jemtli. fältjäg. reg. 64, öfv. löjtn. 96, afsk. 98. Mångårig gymn.-lär. o. brandchef i Östersund äfven som led. af stadsfullm. där. Ägnade sig efter afskedet åt försäkringsvä- sendet i Stockholm.

RUDOLF BJÖRKMAN †. Stud.-ex. 68, ägnade sig efter några års univ. stud. åt journal. Red. f. Små. Allehanda 86—92, senare i Sunds- vallsposten samt därefter ut 10 år chef f. Sv. telegrambyråns red. Som kulturhist har han bl. a. skrivit Jönköpings stads historia m. m. Säsom tidningsman åtnjöt han stort anseende inom facket.

RUDOLF ÅSTRÖM †. Inneh. grosshand. firma i Karlshamn. Mång-
 årig verkt dir. i sparb. Led. af stadsfullm., kyrkovård, led. af fattigv.
 styr., led. af lasaretsdir., hand - o. sjöf.-nmd.

JOHAN FJÄSTAD †. Under 38 år anst. v. trävarubol. Bergvik—Ala
 nya a.-b. där af ss verkt dir. o. disp. 95—17. Deltog på sin tid i bild.
 af Grängsbergsbol o. var stor intressent däri. Sedan 07 bosatt på
 Lidingö; flera år ordf. i komm.-nmd.

SANFRID BERGLUND †. Afg.-ex. fr. Chalmers tekn. läroanst 69. fr.
 Alnarps landbr.-inst. 71. Grund i Håbo en af landets första sulfittfabr.
 Inköpte Ohs bruk i Jönk. län 93 där han anlade sulfittfabr m m. Genom
 sin försöksanläggning o. de värdefulla rön han därvid fastställde o. se-
 dermera utvidgade har han blifvit en föregångsman för den svenska trä-
 masseindustrin.

TORE SCHUBERT †. Afg.-ex. fr. tekn. högsk. 06. anst. å F. Söder-
 bergs konstr. byrå i Stockholm 07, å H. Kreügers konstr. byrå 09. Stud.
 betongbygga i Europa o. Amerika m. stipendium 10 o. blef v. återkom-
 nande lär. v. tekn. högsk. Etabl. egen konstr byrå 11 hvilken vann an-
 seende som en af de främsta i sitt fack. Uppfinnare.

VÄRLDSKRIGET.

Forts. fr. sid. 9.

Vid Verdun förlöpte veckan på vanligt sätt med
 häftiga artilleridueller och lokala anfall. Den 22
 rapporterade fransmännen terrängvinster på östra
 sidan om Meuse, dels söder om Thiaumont-verket,
 dels i Vaux- och Chapitreskogen.

På östfronten inleddes veckan med en rad våld-
 samma ryska anfall i stor stil: vid *Luzk*, på *Se-
 rethlinjen*, vid *Narajovka* och slutligen vid *Ludova*
 i Karpaterna. Vid floden Narajovka och i Ludova-
 trakten vunno ryssarna en del framgångar, men
 för öfrigt slogos dessa anfall tillbaka. Norr om
Zarocze vid Stochod anföll den 19 tyskar och
 österrikare under general Bernhardi de starka ryska
 ställningarna, eröfrade dem och togo 2,500 fångar.

På macedoniska fronten ägde hårda strider rum
 mellan bulgarer och Saloniktrupperna. Striden
 koncentrerade sig på frontsträckans västra del,
 där serber, fransmän och ryssar samverkande i
 riktning mot *Monastir*. Resultatet af dessa strid-
 er var ännu vid veckans slut oklart; emellertid
 tycks bulgarerna ha trängts tillbaka från *Florina*,
 som enligt franska rapporter redan i veckans bör-
 jan skulle ha eröfrats af de allierade. Serberna
 hade den 22 nått fram till *Verbeni*.

I *Dobrudscha* står nu den rumänisk-ryska hären
 c:a 15 km. framtör den viktiga järnvägen Cerna-
 voda—Konstanza, som det nu gäller för dem att
 försvara. Vid Topra Sari gjorde rumänerna ett stort
 anfall, som efter flera dagars strider tillbakaslogs.
 I *Siebenbürgen* måste de rumäniska trupperna på
 några punkter dra sig tillbaka.

Italienerna återupptogo sin aktivitet, som i bör-
 jan af veckan fullföljdes med anmärkningsvärd
 energi. En del lokala framgångar rapporterades
 från Isonzofronten och på Karsoplatån.

RESKAMRATEN.

Forts. fr. sid. 11.

— Och han själf?
 — Han själf? Nå, det kan ni väl förstå. Han
 var ju så att säga å priori tillspillogifven. Det
 ligger i sakens natur.

Och herr officern tillägger med faderlig sträng-
 het.

— Unge man, ni är oerfaren, en riktig grön-
 göling. Jag vill ge er ett godt råd. Alldeles gra-
 tis. Fjäska inte för förste bästa reskamrat, som
 bjuder er sitt sällskap. Håll er på er kant. Om
 ni vill undgå berättigade misstankar. Den här
 gången förlorade ni endast en tusenlapp. Eller
 rättare — nej — förlorade den gjorde ni ju egent-
 ligen inte — men...

Den vördnadsvärde herrn stirrade tankfullt fram-
 för sig.

— Ja — egentligen — egentligen — vet jag
 inte — hvad jag ska säga — att ni förlorat —

SLUT.

DEN NORDISKA MINISTERKONFERENSEN
 I KRISTIANIA.

Till illustr. å sid. 8.

I överensstämmelse med det beslut om sam-
 arbete mellan de tre nordiska rikena, som fattades
 under det på konung Gustafs initiativ tillkomna
 konungamötet i Malmö och såsom fortsättning på
 ministermötet i Köpenhamn ägde den 19—21 sept.
 i Kristiania en konferens rum mellan de svenska,
 norska och danska stats- och utrikesministrarne.

Första konferensdagen gaf det norska konunga-
 paret middag för konferensdeltagarna samt en del
 inbjudna.

Rörande de vid ministerkonferensen förda un-
 derhandlingarne och de af dem utvunna resulta-
 ten utfärdades den 22 sept. en officiell kommuni-
 kéné, samtidigt offentliggjord i de tre hufvudstäderna.

Enligt kommunikén äro de tre nordiska länderna
 eniga om fortsatt upprätthållande af en lojal och
 opartisk neutralitet under det nu pågående världs-
 kriget samt hafva, för att i handelspolitiskt hän-
 seende skydda sina intressen, träffat överens-
 kommelse om utvidgad samarbete. Under öfver-
 läggningarne om den ställning de tre nordiska
 länderna böra intaga i vissä frågor om neutrala
 makters skyldigheter till neutralitetens häidande
 har fullständig enighet konstaterats.

Konferensdeltagarna hafva jämväl varit ense om
 att uttala, att de tre nordiska regeringarne anse
 det, under nuvarande förhållanden, uteslutet att
 vare sig ensamma eller med andra neutrala rege-
 ringar taga initiativ till medling mellan de krig-
 förande makterna. Å andra sidan konstaterades
 önskvärdheten af ett mera utveckladt samarbete
 mellan så många neutrala länder som möjligt för
 tillvaratagande af gemensamma intressen.

Till sist förebådar kommunikén nya samman-
 träden mellan representanter för de tre nordiska
 rikena, afsedda att hållas när förhållandena göra
 det önskvärdt eller erforderligt.

Gemälen. Af princip begagnar sig *H. 8. D.* ej af
 "Breflåda". Underteknade bref besvaras per post och ano-
 nyma lämnas obesvarade. Ofta skulle *Red.* emellertid önska
 att komma i förbindelse med brefskrifvaren, så mycket mera
 som det ytterligt sällan förekommer något som hälst skäl för
 anonymiteten och då *Red.* under alla förhållanden respekterar
 en önskad diskretion utanför redaktionen.

I dessa dagar ha vi erhållit en dylik anonym anmärk-
 ning, som *Red.* önskar besvara. Och då detta dels en-
 dast låter sig göra genom tidningen och *Red.* dels dessutom
 gärna lämnar offentlighet åt hvad frågan principiellt be-
 rör, följer här *Red:s* svar till "Intresserad *H. 8. D:s* läsare"
 Anmärkningen gäller, att "*H. 8. D.* såsom göteborgs-tidning
 icke ägnat uppmärksamhet eller utrymme åt två så märkliga
 tilldragelser som öppnandet af "Ulleri idrottsbana" och
 "Göteborgs Handtverksutställning". Vårt svar är detta:

1:o. *H. 8. D.* är icke "Göteborgs-tidning" och
 ägnar samma uppmärksamhet åt hvarje del af vårt land

2:o. *H. 8. D.* har anspråk på den uppmärksamhet. som
 vid officiella tillfällen ägnas den dagliga prässen på plat-
 ser där tidningen är redaktionellt företrädd, sålunda i
 Göteborg och Stockholm. Denna elementära artighet
 hade vederbörande anordnare vid de angifna tillfällen
 förbisedt och *H. 8. D.* saknade sålunda anledning illu-
 strera dem i tidningen. Redaktionen.

**Resultatet af *H. 8. D:s* Nationalpristäljan till-
 kännagifves i nästa nummer. Red.**

INNEHÅLL: Viktor Balck (helsidesporträtt och biografi). — Den
 Nordiska ministerkonferensen i Kristiania. — Bostarskongressen i
 Stockholm. — Nyförvärf till Nationalmuseum — Nytt museum i
 Jönköping. — Bilder till dagskrönikan. — Världskriget i ord och
 bild. — Veckans porträttgalleri. — "Reskamraten". Berättelse af
 Hjalmar Bergman.

NY SVENSK TEXTILKONST.

efter fotografi

MATTOR I KONST-
FLIT-FLOSSA. 7.
v. hel matta i brunt
och grått; t. h. en
fjerdedel af en matta
i mörkblått, rosa och
grönt.

— veporna eller rödlakansväfnaderna — eller arbetets mera i enlighet med flossaväfnader af starkare högreständstyp vare sig det ena eller andra, oftast urgamla arbetssättet följts, har den svenska produktionen af handgjorda mattor i betydande grad ökat; och t. o. m. den, som knappast skulle kunna ha tillfälle att på sitt hems utstyrelse öftra någon större summa, kan numera för ett mycket måttfullt pris förskaffa sig en svensk matta af ypperlig beskaffenhet.

Ett besök på Konstfliten i Göteborg visar, att man äfven här, och detta på ett högst förtjänstfullt sätt, vinnlat sig om de textiltföremål, hvilka äro de mest betydande inom våra hem. Herr E. Hedberg, sedan några år Konstflitens föreståndare, har under denna tid så småningom arbetat fram en ny art af den allmänna typen af flossade väfnader. Af högsta kvalitet bland dessa har på grund af sin styrka räknats de olika varianterna af knutna mattor; den enklare sorten med instuckna trådar, hvilka lätt kunde slitras ur väfnaden, ägde betydligt underlägsna egenskaper. Herr Hedberg har åstadkommit ännu en variant, i styrka jämförlig med den förra arten, men mycket mera lättväfd och därför jämförelsevis ganska litet kostbar. Tätväfd, ökas denna mattas mjukhet i hög grad af det mjuka inslagsgarnet för botten, s. k. hårgarn. För att mattan trots denna mjukhet — hvilken dock icke utesluter en hög grad af fasthet — skall föra sig väl, har man längs sidorna väft släta kanter, hvilka senare infällade, gör samma tjänst som sadelgjordskanten på innersidan af en gobelin.

efter fotografi

efter fotografi

Inom den moderna, mycket intensiva alstringen af svensk textilkonst spela mattorna en af de främsta rollerna. Handarbetets vänner, Selma Giöbel, Märta Fjeterström, Föreningen för svensk Hemslijd m. fl. hafva alla lagt ner möda och nit för att kunna frambringa nya typer af dessa väfnader, i hållbarhet, i styrka och kostnad motsvarande den utländska produktion af mattor, den orientalska, som öfverflödat ända uppe i våra aflägsna trakter. Vare sig dessa mer eller mindre byggts på föredömet af äldre svenska väfnader

efter fotografi

Källa: Kem. A.-h. Bengt Stjernqvist, Skum-Og

ÖVERFLÖD I SOCKERBRISTENS TID: INTERIÖR FRÅN KARAMELLSTUGAN Å BARNENS DAG I GÖTEBORG. Slutresultatet af årets insamling tros komma att uppnå 150000 kr. mot 100000 föregående år.

Men icke minst ny i dessa väfnader är deras ornamentala utsmyckning. Ett liffullt, nyckfullt ornament fyller midtytan och upprepar sig rytmiskt, gifvande hållning, lif och en stark egenart. Konstnären har här knappast följt något som helst föredöme, som man kan erinra sig, men osökt låtit sin fantasi leka fram en mångfald af skiftande mönstergestaltningar. Färgerna äro mjuka, milda, dämpade. Om vågor med skum på sina toppar erinrar en af de vackraste mattorna; flera äro beställda och således afpassade — detta på lyckligaste sätt — för en gifven möbel.

Det är först i och med detta års mattor konstnären anser sig i någon mån ha slagit in på den väg han önskar gå. Man kan hoppas på att detta utomordentligt goda uppslag måtte få den största utveckling.

Elisabeth Thorman.

Ljertyck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller oovilkorligt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG.